

India Actief

nr.20 - juli 2009

LIW-inzet MVO werpt vruchten af

De Landelijke India Werkgroep (LIW) zet zich al jaren succesvol in voor maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) door onder meer actiegericht onderzoek, overleg met bedrijven, publiciteit en beleidsbeïnvloeding. Drie voorbeelden in deze India Actief: het MVO gehalte van Unilever, voortgang bij natuursteen en de LIW-inzet voor een nieuwe internationale MVO richtlijn. Maar ook over de bestrijding van kastendiscriminatie en kinderarbeid (ook via MVO!) is in deze India Actief veel te melden.

Wat Unilever niet vertelt!

Met medewerking van de LIW heeft de FNV een 'Erratum' op het officiële Unilever jaarverslag gepubliceerd. Dit Erratum genaamd 'Adding Insecurity to Life' werd in mei aangeboden aan de aandeelhouders en de directeur van Unilever. Het rapport beschrijft tien gevallen waarin Unilever zich niet houdt aan haar eigen MVO normen of haar vaste werknemers vervangt

door goedkope contractarbeiders. Neem de Lipton theefabriek in Pakistan met 22 vaste werknemers en 723 contractarbeiders. De contractarbeiders verdienen tweederde minder dan de vaste werknemers, overwerk wordt niet betaald, ze zijn niet voor ziekte verzekerd en ze kunnen op elk moment worden ontslagen. In diverse Indiase theeregio's zijn andere problemen. Werknemers worden op non-actief gezet omdat ze lid zijn van een bepaalde vakbond en er wordt gerommeld met uitbetaling van het minimumloon op theeplantages. Unilever reageerde op het rapport en gaf toe dat ze veel arbeidskrachten 'flexibiliseert'. Verder worden de problemen ontkend. De FNV en hun internationale collega's gebruiken het rapport in hun onderhandelingen met Unilever.

Nederlandse delegatie ISO 26000 bijeenkomst Quebec

LIW werkt mee aan internationale MVO norm

ISO 26000 wordt de nieuwe internationale richtlijn voor maatschappelijk verantwoord ondernemen. Of beter: een richtlijn voor alle organisaties die verantwoord willen handelen. In 2010 moet het af zijn. Onlangs is in Quebec flinke vooruitgang geboekt. De LIW is namens het MVO Platform (van 35 maatschappelijke organisaties) actief in de Nederlandse en internationale werkgroep die aan de inhoud werkt. Ruim 90 landen, in grote meerderheid ontwikkelingslanden (inclusief India), zijn bij de

ontwikkeling van de richtlijn betrokken. Alle belangengroepen zijn vertegenwoordigd, waaronder werkgevers, vakbonden, consumentenorganisaties, overheden en particuliere organisaties. Dat plús de wereldwijde reputatie van ISO – bekend van bijvoorbeeld milieu- en kwaliteitsnormen – maakt de toekomstige invloed van ISO 26000 zeer groot. In de richtlijn komen alle 'MVO kwesties' van mensenrechten, milieu tot ketenverantwoordelijkheid aan bod.

Zie ook: www.indianet.nl/iso26000.html.

Bedrijven werken aan duurzame natuursteen

In de vorige India Actief schreven we dat de door de LIW opgerichte *Werkgroep Duurzame Natuursteen* (WGDN) zich heeft aangesloten bij het nieuwe *Initiatief voor Duurzame Handel*. Met financiering van Buitenlandse Zaken en aanstelling van een ervaren coördinator kan nu veel meer gedaan worden om met bedrijven de problemen in kaart te brengen en de arbeidsomstandigheden bij natuursteenleveranciers te verbeteren. Gezondheid, veiligheid en kinderarbeid krijgen nu eerst aandacht. Een groot gezondheidsprobleem zijn de longziekten waaraan werknemers vaak jong overlijden. In nauwe samenwerking met lokale organisaties wordt voorlichting gegeven over bijvoorbeeld bescherming tegen stof en worden 'health camps' georganiseerd. Omdat de groeves vaak afgelegen liggen, zijn er weinig scholen of functioneren deze niet goed. Ook daar wordt aan gewerkt.

Kinderarbeid: Kamer-moties half uitgevoerd

Kinderarbeid staat, mede door het werk van de LIW, hoog op de agenda van de regering en de Tweede Kamer. Zo nam de Tweede Kamer een motie aan dat bedrijven die overheidssteun

Dalit meisje na overstroming Bihar

krijgen moeten aantonen dat ze in hun productieketen geen gebruik maken van kinderarbeid. Of anders moeten ze een openbaar plan maken om die kinderen van werk naar school te krijgen. In het najaar nam de Kamer met een soortgelijke motie aan voor alle fundamentele arbeidsrechten: geen dwangarbeid en discriminatie én vrijheid van organisatie. De LIW heeft met het MVO Platform en de campagne Stop Kinderarbeid sterk voor deze moties gepleit.

Onlangs kwam de regering met een reactie. Bij bedrijven die subsidies en kredieten aanvragen wordt getoetst of zij geen kinder- of dwangarbeid gebruiken. En anders: terugbetalen met een boete. Dat is winst. Maar verder wordt de letter en geest van de moties niet gevolgd. Zo worden non-discriminatie (denk aan Dalits en vrouwen!) en vakbondsvrijheid *niet* getoetst. Van bedrijven die meegaan met handelsmissies of andere steun ontvangen wordt ook niets gevraagd. Verder blijft vaag hoe vergaand bedrijven hun productieketen moeten verbeteren en wat ze daarover moeten rapporteren. Voor de Kamer

is er na de zomer werk aan de winkel! Wij komen zeker met voorstellen.

De campagne Stop Kinderarbeid en de LIW hebben zich – samen met partners uit India, Nepal en Afrika – ook ingezet voor een Kamer-motie die de regering vraagt om het OS-budget van 600 miljoen euro voor basisonderwijs in ontwikkelingslanden meer gericht te gebruiken om werkende kinderen op school te krijgen. De Indiase MV Foundation laat zien hoe dat kan. Begin juli jl. meldden de ministers Verhagen en Koenders aan de Kamer dat zij met experts gaan bespreken hoe de inzet voor het onderwijs (nog) beter bij kan dragen aan de bestrijding van kinderarbeid. De LIW en Stop Kinderarbeid zullen daar zeker bij zijn.

Dalits: Kamer wil meer actie minister Verhagen

Het Dalit Netwerk Nederland (DNN), waaronder de LIW, heeft een documentaire laten maken over kastendiscriminatie in India, vooral over de

mensen die zich daar actief tegen verzetten.
Vandaar de titel: 'Outcast Heroes'. Eind vorig jaar

Dalits in beeld en aan het woord

Outcast Heroes

Dalit Leaders Fighting Caste Discrimination in India

De nieuwe documentaire 'Outcast Heroes' (45 min.) geeft niet alleen een indringend beeld van de discriminatie van Dalits in India maar ook van het verzet daartegen. U kunt de DVD tegen porto- en verzendkosten voor €5,00 bestellen (bestelnr. D1).

De DVD 'Een Vrouw Apart, Fragmenten uit het leven van Dalit vrouwen' (10 min.) kunt u voor dezelfde prijs bestellen (bestelnr. D2).

Het indrukwekkende fotoboek 'Leven als Dalit' met een verhelderend essay over Dalits kost €15,00 inclusief porto- en verzendkosten (bestelnr. D3). Voor slechts €20,00 ontvangt u van ons dit fotoboek plus de twee DVD inclusief porto- en verzendkosten (bestelnr. D4).

Bestellen: mail [bestelnummer naar h.maas@indianet.nl](mailto:bestelnummer@h.maas@indianet.nl).

De LIW is een stichting met als doel vanuit Nederland bij te dragen aan een menswaardig bestaan voor de (kans)armen in India. Zij doet dit door voorlichting en campagnes.

Landelijke India Werkgroep
Mariaplaats 4, 3511 LH Utrecht
tel. 030-232 13 40
fax. 030-232 22 46
e-mail: info@indianet.nl
website: www.indianet.nl

postbank: 248 35 48
redactie: Gerard Oonk
foto's Dalits: Jakob Carlsen
vormgeving: Marjan Gerritse
druk: USP, Utrecht
ISSN: 1389-8981

was de goed bezochte première met aansluitend een debat met deskundigen en een Tweede Kamerlid. Daarna is de documentaire, zowel door producent Fatusch, als door de LIW nog vaak vertoond, ook met Indiase Dalit gasten.

In zijn rapportage aan de Kamer over 2008 liet Minister Verhagen weten dat Nederland de positie van Dalits heeft ingebracht bij de EU mensenrechtendialoog met India. Drie partijen in de Tweede Kamer – CDA, SP en ChristenUnie – zijn niet tevreden. Zij wilden van Minister Verhagen weten wat hij nou precies doet rond dit enorme mensenrechtenprobleem. Aanleiding daartoe waren brieven aan en contacten met de LIW/DNN. Het CDA wil dat de Minister het onderwerp nadrukkelijker in de VN Mensenrechtenraad aan de orde stelt. De SP wil, concreter dan de Minister rapporteert, weten wat het doel van de dialoog met India is en wat er verder gebeurt. Minister Verhagen zegde toe de Indiase regering op het onderwerp aan te spreken. Hij beloofde ook het probleem via de EU en de VN Mensenrechtenraad (opnieuw) aan de orde te stellen.

Rond de bestrijding van kastendiscriminatie gebeurt ook in de EU en de VN veel waar LIW en DNN nauw bij betrokken zijn. Dit doen we samen met het *International Dalit Solidarity Network* (zie ook de nieuwe website: www.idsn.org). Heel belangrijk is de publicatie door de VN van het eindrapport van twee VN rapporteurs over de bestrijding van 'discriminatie op basis van werk en afkomst', *dus inclusief kaste*. Het rapport bevat principes en richtlijnen hoe het probleem aangepakt kan worden door regeringen, bedrijven, particuliere organisaties en de VN zelf. Nu kan de Mensenrechtenraad er mee aan de slag om er een gezaghebbende VN norm van te maken. Ook de LIW blijft zich daarover met haar partners inzetten!